

Historien om registermetoden

Lisa Ramquist

Artikeln publicerades i Direkt Aktion #62

Hur klasskamp ska drivas är en fråga om taktik och mål. Vi måste alltid anpassa oss efter omständigheterna. De senaste åren har papperlösa syndikalister börjat använda sig av en nygamal metod som kallas registermetoden. Direkt Aktion reder här ut vad den kommer ifrån.

De senaste åren har en gammal syndikalistisk facklig metod börjas användas igen. I Stockholm har man sedan 2007 organiserat framförallt papperslösa i Registret. Denna typ av organisering bygger på den registermetod som användes av olika branscher från mitten av 1910 fram till 1960. Trots att mycket har skrivits om Registret de senaste åren, inte minst kring Bernskonflikten, har det sällan talats särskilt utförligt om registermetodens historia.

Så vad är då registermetoden?

Registermetoden går i korthet ut på att vi, eftersom att vi säljer vår arbetskraft, också borde vara dem som sätter priset på den. Arbetsmarknaden är en av få marknader som är organiserade på det sättet att det är den som köper varan, arbetskraft, som är den som sätter priset. Vad registermetoden försöker göra är att flytta om rollerna på arbetsmarknaden till vår fördel. Den viktigaste komponenten för registermetoden är ett utförligt register där man för in allt man vet och kan ta reda på gällandes arbetsförhållanden på den berörda arbetsplatsen/branschen. Det kan röra sig om antal arbetade timmar, den genomsnittliga timlönen, antal arbetsuppgifter utföra per arbetade timme osv. Detta omfattande undersökningsarbete ska sedan ligga till grund för en prisättning på vårt arbete. Arbetsköparen får sedan köpa sin arbetskraft för de pris som vi är villiga att sälja den för och om arbetsköparen försöker köpa arbetskraft utanför registermetoden för en lägre kostnad skyddar vi registermetoden med blockad av arbetsplatsen.

Registermetodens historia

1912 lade SAC:s arbetsutskott en motion om startandet av en arbetsförmedling. Motionen förklarar SAC:s ställning gentemot arbetsköparen som fiende, till skillnad från reformisterna som man menar ser arbetsköparen som en likställd part. De förklarar att hela syndikalisternas stridsmetod bygger på att hela tiden vara redo för konflikt och att så långt det är möjligt se till att det i slut ändan är arbetsköparen som står för kostnaderna av strejker och liknande. För att lyckas med detta föreslår arbetsutskottet att man ska upprätta en arbetsförmedling inom organisationen. Denna arbetsförmedling ska se till så att arbetare som är i strejk eller påverkade av en lockout ska kunna söka arbete på annan ort eller arbetsplats och på så sätt minimera de ekonomiska förlusterna för organisationen och arbetarna som följer av strejken. Detta skulle då också göra att man kunde hålla ut strejken längre och inte tvingas lägga sig på grund av kostnaderna för strejken.

I denna motion kan man se de tankar som fanns under den här tiden och den kontext som senare registermetoden växer fram i. Registermetoden kommer också att komma att innehålla en arbetsförmedlande funktion.

I motionen tar man också upp fördelar med en egen arbetsförmedling även när det inte är någon konflikt aktuell. Man menar att man kan stärka den egna organisationen genom att förmedla arbetare från de egna leden och arbetare som inte tänker acceptera löner under det man kommit överrens om. Detta skulle kunna vara ett led i att minska verkningarna av den infekterade frågan om paragraf 23 (senare paragraf 32) vilken reglerar arbetsköparen rätt att "fritt leda och fördela arbetet samt antaga och avskeda arbetare".

Avtalen och strejken

Det finns under denna tid ett utbrett missnöje över avtalen och dess begränsningar och detta är en anledning till att man försöker hitta nya sätt att organisera sig genom registermetoden.

Kritiken mot avtalen bygger på att avtalen begränsar arbetarnas möjligheter att påverka löner och arbetsförhållanden under långa perioder när avtalens fredsplikt gäller. Eftersom att förhandlingsläget för arbetarklassen påverkas av konjunkturläget kan man genom dessa avtal missa gynsamma perioder för förhandling och i värsta fall går avtalen ut när det är lågkonjunktur. Registret är mer flexibelt då man inte binder upp sig under långa perioder så som med avtalen. En annan fördel med registret kan vara att man undviker att olika arbetsköpare går ihop och samarbetar vid förhandlingar som ofta sker vid kollektivavtalsförhandlingar.

Som syndikalist finns detta också ideologiska och principiella problem med kollektivavtal som går emot tankarna om en ständig klasskamp som måste vara flexibel och kraftfull. En framstående syndikalistisk agitator vid denna tid var Rudolv Holme, som ägnade mycket tid till att föra fram registermetoden, uttryckte såhär om syndikalismens kamp mot kapitalet;

”...som en ständig aldrig upphörande företeelse förrän samhället blivit danat efter socialismens principiella väsen och arbetets frukter tillfaller dem som arbetat.”

Även strejken är problematisk att använda sig av, framförallt av praktiska skäl. En strejk kostar väldigt mycket pengar och kan vara förödande för enskilda men även för organisationer. SAC som är en liten fackförning hade lite möjligheter att finansiera en långdragen strejk. För att komma tillrätta med det problemet så har registrets arbetsförmedlande funktion en central del då man, som jag tidigare nämnt, kan ordna arbete åt de strejkande på annan ort för att på så vis kunna hålla ut strejken längre.

Arbetsförmedlingen är en grundbult i registerverksamheten som möjliggör de andra funktionerna. Genom att ha ett utförligt register på lediga arbeten, förhållanden kring arbeten samt löner skapar man förutsättningar på att ordna prislistor för vad man vill sälja sitt arbete för. Men för att detta ska kunna upprätthållas så måste man se till så att arbetare inte går med på att sälja sin arbetskraft för ett pris under detta. Det kan man genom att själva förmedla arbetet åt arbetare som är solidariska. Rudolv Holme menar att:

”Arbetarnas egna förmedling av arbetskraften är själva inkörsporten till deras herravälde på arbetsplatsen.”

Det Anarkistiska Biblioteket

Lisa Ramquist
Historien om registermetoden

Direkt Aktion #62

sv.anarchistlibraries.net